

reformní pedagogika nezdravě mytizována jako epocha, která stavěla proti staré škole a výchově novou školu a výchovu, která polarizovala pedagogickou teorii a zejména praxi na dobrou a špatnou, nabízí se otázka, jak byla strukturována pedagogická diskuse před „počátkem“ reformní pedagogiky? Jak byla česká pedagogická diskuse rozvržena po zásadní reformě školství v roce 1869, respektive před platností novely v roce 1883? Jednalo se o období bez reformních změn školství a pedagogické teorie? Byla pedagogická diskuse mezi roky 1869–1883 v českých zemích reformním proudům uzavřena? Je platná teze, že období před reformní pedagogikou bylo reformou netknuté, jak často reformně pedagogické texty deklarovaly? Diskursivně analyzovány budou primární časopisecké prameny z daného období – zejména časopisy Komenský, Beseda učitelská, Posel z Budče.

Petr Knecht,
Eduard Hofmann

**Zeměpis v české škole:
Vývoj cílů a obsahů na
pozadí kurikulárních
reform**

Institut výzkumu školního
vzdělávání PdF MU,
Katedra geografie PdF MU

V příspěvku je stručně představen vývoj vyučovacího předmětu zeměpis na našich školách. Vývoj zeměpisu je rozdělen do etap, které jsou vymezeny klíčovými kurikulárními reformami. Na základě analýzy kurikulárních dokumentů a dalších dobových odborných textů jsou stručně popsány proměny cílů a obsahů geografického vzdělávání. Autoři se zabývají důvody těchto proměn a kladou si otázku, zda a jakým způsobem byly zamýšlené proměny implementovány do praxe. Analýza ukázala, že geografické vzdělávání bylo v minulosti předmětem mnoha reform, jejichž cíle se většinou nepodařilo zcela naplnit. To zřejmě souvisí s tím, že implementace reformních myšlenek do praxe závisí především na akceptaci a pochopení těchto myšlenek učiteli, což je mnohdy podceňováno.

Příspěvek přináší vybrané výsledky z výzkumu zaměřeného na české obecné menšinové školství v soudním okrese Ústí nad Labem. Po vydání tzv. Metelkova zákona dochází v této oblasti k mohutnému nárůstu českých menšinových škol (zejména obecných). Doproběhuzřizování a fungování menšinových škol ovšem reálně zasahovaly různé události, které vyplývaly jak ze vzájemného soužití českého a německého obyvatelstva, tak i z měnící se politické a hospodářské situace v této příhraniční oblasti. Jednou z otázek, kterou vzhledem k porozumění celé problematice nelze pominout, je i otázka postoje německé majority k československému menšinovému školství a jeho projevů. Tato otázka je také hlavním bodem tohoto příspěvku. Tedy jaké byly postoje a projevy německého obyvatelstva soudního okresu Ústí nad Labem v letech První československé republiky? Autor při tom sleduje tři hlavní období. Dobu po vydání tzv. Metelkova zákona, období nástupu hospodářské krize a období vzestupu politické strany SDP Konrada Henleina. Tyto události dle názoru autora formovaly vědomí německého obyvatelstva, které následně mělo určitý vliv i na další události spjaté s fungováním českého menšinového školství ve sledovaném okrese, jak bude prezentováno na konkrétních případech. Autor v tomto výzkumu vychází z kvalitativní metodologie. Opírá se přitom o kombinaci metod využívaných při historickém výzkumu. Pramennou základnou mu jsou zejména archiválie uložené v Archivu města Ústí nad Labem a dobový periodický tisk.

Michal Šimáně
**Postoje a projevy
německého
obyvatelstva
k československému
menšinovému školství
v okrese Ústí nad
Labem v období
První československé
republiky**

Ústav pedagogických věd
FF MU

S ekonomickým, politickým a kulturním rozvojem společnosti nabývá na důležitosti potřeba hledání odpovídajících metod vyučování cizím jazykům. Každá nová metoda před sebe klade odlišný cíl a podle toho se různí i prostředky jeho dosažení. Jeden z těchto prostředků představuje text, který může být využíván jako východisko k získání znalostí a dovedností důležitých pro konkrétní vyučovací metodu. Text také vystupuje v roli cíle samotného v podobě produkce vlastních psaných či mluvených textů v cizím jazyce. Příspěvek je věnován analýze role psaného textu, jeho forem, funkcí a míry využití ve vybraných vyučovacích metodách od středověku po současnost.

Julia Gaponenkova
Caltová
**Historický vývoj úlohy
psaného textu ve
vybraných metodách
vyučování cizím
jazykům**

Katedra rusistiky
a lingvodidaktiky PedF UK
v Praze